

«آیا برای دیدن خورشید نیم روز، در یک روز آفتابی دچار مشکل می شوید؟» گفتند: خیر. فرمود: «آیا برای دیدن ماه شب چهارده در یک شب صاف و بدون ابر دچار مشکل می شوید؟».

از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که می گوید: اصحاب به رسول الله صلی الله علیه وسلم گفتند: یا رسول الله، آیا در روز قیامت پروردگاران را خواهیم دید؟ فرمود: «هَلْ تُصَارُونَ فِي رُؤْيَةِ الشَّمْسِ فِي الطَّهِيْرَةِ، لَيْسَتْ فِي سَخَابَةٍ؟» «آیا برای دیدن خورشید نیم روز در یک روز آفتابی دچار مشکل می شوید؟» گفتند: خیر. فرمود: «فَهَلْ تُصَارُونَ فِي رُؤْيَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ، لَيْسَ فِي سَخَابَةٍ؟» «آیا برای دیدن ماه شب چهارده در یک شب صاف و بدون ابر دچار مشکل می شوید؟» گفتند: خیر. فرمود: «فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا تُصَارُونَ فِي رُؤْيَةِ رَبِّكُمْ، إِلَّا كَمَا تُصَارُونَ فِي رُؤْيَةِ أَحَدِهِمَا، قَالَ: قِيلَ لِي الْعَبْدُ، قِيْعُولُ: أَيُّ فُلٍ أَلَمْ أَكْرِمَكَ، وَأَسْوَدَكَ، وَأَزْوَجَكَ، وَأَسْحَرَ لَكَ الْخَيْلَ وَالْإِبِلَ، وَأَذْرَكَ تَرَأْسُ، وَتَرْبِيعُ؟ قِيْعُولُ: بَلَى، قَالَ قِيْعُولُ: أَفَطَلَيْتَ أَتَكَ مُلَاقِي؟ قِيْعُولُ: لَا، قِيْعُولُ: فَإِنِّي أَنَسَاكَ كَمَا تَسِيْبَنِي، ثُمَّ يَلْقَى الثَّانِي قِيْعُولُ: أَيُّ فُلٍ أَلَمْ أَكْرِمَكَ، وَأَسْوَدَكَ، وَأَزْوَجَكَ، وَأَسْحَرَ لَكَ الْخَيْلَ وَالْإِبِلَ، وَأَذْرَكَ تَرَأْسُ، وَتَرْبِيعُ؟ قِيْعُولُ: بَلَى، أَيُّ رَبِّ قِيْعُولُ: أَفَطَلَيْتَ أَتَكَ مُلَاقِي؟ قِيْعُولُ: لَا، قِيْعُولُ: فَإِنِّي أَنَسَاكَ كَمَا تَسِيْبَنِي، ثُمَّ يَلْقَى الثَّالِثَ، قِيْعُولُ لَهُ مِنْ ذَلِكَ، قِيْعُولُ: يَا رَبِّ آمَنْتُ بِكَ، وَبِكِتَابِكَ، وَبِرُسُلِكَ، وَبِرُسُلِكَ، وَصَلَيْتُ، وَصُمْتُ، وَتَصَدَّقْتُ، وَبُنَيْتُ بِخَيْرٍ مَا اسْتَطَاعَ، قِيْعُولُ: هَهُنَا إِذَا، قَالَ: ثُمَّ يُقَالُ لَهُ: الْآنَ تَبَعْتُ شَاهِدَاتَا عَلَيْكَ، وَتَتَفَكَّرُ فِي نَفْسِهِ: مَنْ دَا الَّذِي يَشْهَدُ عَلَيَّ؟ فَيُحْتَمُّ عَلَيَّ فِيهِ، وَيُقَالُ لِقَبْضِهِ وَلَحْمِهِ وَعِظَامِهِ: انْطَلِقِي، فَتَطْلُقُ فِخْذَهُ وَلَحْمَهُ وَعِظَامَهُ بِعَمَلِهِ، وَذَلِكَ لِيُعْذَرَ مِنْ نَفْسِهِ، وَذَلِكَ الْمُنَافِقُ، وَذَلِكَ الَّذِي يَسْخَطُ اللَّهُ عَلَيْهِ» «قسم به ذاتی که جانم در دست اوست، همانگونه که در دیدن ماه و خورشید هیچ مشکلی ندارید، در دیدن پروردگارتان هم هیچ مشکلی نخواهید داشت. روز قیامت الله متعال بنده اش را ملاقات می کند و می گوید: آیا به تو عزت و احترام عنایت نکردم؟ آیا تو را صاحب همسر نکردم؟ آیا اسب ها و شتران زیادی در اختیار تو نگذاشتم؟ آیا به تو این امکان را ندادم که به سیادت و بزرگی رسیده و یک چهارم غنیمت را برای خود برداری؟ بنده می گوید: بله. الله متعال می فرماید: آیا گمان می کردی که مرا ملاقات کنی؟ بنده می گوید: خیر. الله متعال می فرماید: همانگونه که تو مرا فراموش نمودی، من نیز تو را فراموش می کنم. سپس الله متعال بنده ی دوم را ملاقات می کند و می گوید: آیا به تو عزت و احترام عنایت نکردم؟ آیا تو را صاحب همسر نکردم؟ آیا اسب ها و شتران زیادی در اختیار تو نگذاشتم؟ آیا به تو این امکان را ندادم که به سیادت و بزرگی رسیده و یک چهارم غنیمت را برای خود برداری؟ بنده می گوید: بله پروردگارم. الله متعال می فرماید: آیا گمان می کردی مرا ملاقات کنی؟ بنده می گوید: خیر. الله متعال می فرماید: همانگونه که تو مرا فراموش نمودی، من نیز تو را فراموش می کنم. سپس الله متعال بنده ی سوم را ملاقات می کند و همین سؤالات را از او نیز می پرسد. او می گوید: پروردگارا، من به تو، کتاب هایت و پیامبرانت ایمان آوردم، نماز خواندم، روزه گرفتم و صدقه دادم. و تا جایی که می تواند خوبی ها را برمی شمارد. الله متعال می گوید: همینجا توقف کن. الآن گواهان را می آوریم تا علیه تو گواهی دهد. این بنده با خود فکر می کند و می گوید: چه کسی علیه من گواهی خواهد داد؟ در این هنگام بر دهانش مهر زده می شود و به ران، گوشت و استخوانش گفته می شود: صحبت کنید. بنابراین ران، گوشت و استخوانش به سخن آمده و اعمالش را برمی شمارند؛ و این از آن جهت است که عذرش به وسیله ی خودش برطرف گردد. و این منافق است که الله بر او خشم گرفته است.»

گروهی از صحابه به رسول الله صلی الله علیه وسلم گفتند: آیا ما در قیامت پروردگاران را خواهیم دید؟ رسول الله صلی الله علیه وسلم به آنان فرمود: «آیا برای دیدن خورشید نیم روز، در یک روز آفتابی دچار مشکل می شوید؟»؛ یعنی: آیا برای دیدن خورشید در زمان ارتفاع گرفتن و ظهور و انتشار نور آن در روز صاف و آفتابی با یکدیگر اختلاف و نزاع می کنید و به یکدیگر آسیب می رسانید؟ گفتند: خیر. فرمود: «آیا برای دیدن ماه شب چهارده در یک شب صاف و بدون ابر دچار مشکل می شوید؟»؛ یعنی: آیا برای دیدن ماه کامل که در وسط آسمان صاف و بدون ابر قرار دارد، با یکدیگر اختلاف و نزاع می کنید و به یکدیگر آسیب می رسانید؟ گفتند: خیر. فرمود: «قسم به ذاتی که جانم در دست اوست، هماهنگونه که در دیدن ماه و خورشید هیچ مشکلی ندارید، در دیدن پروردگارتان هم هیچ مشکلی نخواهید داشت»؛ یعنی: او را به وضوح و آشکارا خواهید دید، چنانکه هیچ شک و تردیدی به وجود نیاید و موجب اختلاف و نزاع و تکذیب یکدیگر نشود، درست همانطور که در دیدن ماه و خورشید تردیدی نداشته و با یکدیگر اختلاف نمی کنید. این تشبیه تنها برای اثبات ظهور، وضوح و آشکار بودن آن است، بطوری که هیچ تردیدی در این رابطه نباشد، نه به اعتبار مشابه بودن در سایر کیفیت ها یا در جنسی که مشاهده می شود. زیرا الله متعال از مشابهت با مخلوقات پاک و مبرا است. سپس رسول الله صلی الله علیه وسلم یکی از صحنه های قیامت را به تصویر می کشد و آن اینکه پروردگار متعال بنده ای از بندگانش را ملاقات می کند و نعمت های خود را برای او یادآوری می نماید و می گوید: ای فلانی، آیا تو را گرمی نداشتیم؟ آیا در میان قومت به تو سروری ندادم؟ آیا از جنس خود همسری را به تو عطا نکردم و میان تو و او مودت، رحمت، انس و الفت برقرار ننمودم؟ و اسب ها و شترها را رام در اختیار قرار ندادم؟ و تو را سردار قوم و قبیله ات نگرداندم؟ که یک چهارم مال غنیمت را دریافت می داشتی. در زمان جاهلیت پادشاهان یک چهارم مال غنیمت را برای خود بر می داشتند. و بنده به تمامی این نعمت ها اعتراف می کند. پس پروردگار می گوید: مگر نمی دانستی که بزودی با من دیدار خواهی کرد؟ می گوید: خیر. الله متعال می گوید: «من نیز امروز تو را فراموش می کنم چنانکه تو مرا فراموش کردی». یعنی: امروز تو را از رحمت دور می کنم، چنانکه تو طاعت و بندگی مرا در دنیا ترک کردی؛ در اینجا نسیان به معنی ترک و فراموشی عمدی است؛ چنانکه الله متعال می فرماید: «إِنَّا نَسِيْنَاكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ» [سجده: 14] «و همانا ما نیز شما را به دست فراموشی سپردیم و بچشید عذاب همیشگی را». سپس الله متعال بنده دومی را ملاقات می کند و رسول الله صلی الله علیه وسلم همان سؤال و جواب ها را ذکر می کند. سپس با نفر سومی دیدار می کند و به او نیز همان موارد را می گوید. فرد سوم می گوید: پروردگارا من به تو، کتاب ها و پیامبرانت ایمان آوردم و نماز خواندم و روزه گرفتم و صدقه دادم. و تا می تواند از خود تعریف می کند. پروردگار می گوید: «همینجا توقف کن»؛ دیگر تعریف و تمجید از خود بس است. و حال می خواهیم اعمال تو را با اقامه شاهد و گواه بسنجیم. سپس به او گفته می شود: الآن گواهان را می آوریم تا علیه تو گواهی دهد. این بنده با خودش فکر می کند و می گوید: چه کسی علیه من گواهی خواهد داد؟ در این هنگام الله بر دهانش مَهر زده و به ران، گوشت و استخوانش دستور می دهد تا صحبت کنند. بنابراین ران، گوشت و استخوانش صحبت می کنند و اعمالش را برمی شمارند؛ و این از آن جهت است که عذرش به وسیله ی خودش برطرف گردد؛ یعنی: سخن گفتن اعضای بدن او به این خاطر است که الله عذرش را به وسیله خودش رفع نماید و اعضای خودش به گناهان زیادش اعتراف نمایند و برایش عذری باقی نماند که بدان متمسک شود. و این بنده ی سوم، منافقی است که الله بر او خشم می گیرد.

<https://sunnah.global/hadeeth/fa/show/10413>

النجاة الخيرية
ALNAJAT CHARITY

